

Neden çalışıyoruz?

Başkaları çalışıyor, onlar çalışmamız gerektiğini söylüyor. Biz de onlara benzemek için çalışıyoruz. (Çalanlar da çalanlara benzemek için çalışıyor, oynayanlar oynayanlara benzemek için oynuyor.) Mantıkî açıklaması var tabii. İnsanlara benzer şekilde yaşamak, *acayip* olmaktan daha güvenli. Bununla beraber bu mantıklı açıklamalar ne kadar *anlamlı*?

Sabah yazılarının tuhaf bir durumu var. Bunların hiçbirinin nereye gideceğinden habersizim. Aklımdan ne çıkacağını bilmiyorum. Buna rağmen çok merak ettiğimi de söyleyemem çünkü o *kaşınma* hissi olmadan güzel yazı yazamadığımı düşünüyorum. *Kaşınma* dedim ama beyninin içinde. Düzenli yazıda o yok. Yazılar bana yavan geliyor.

Sabah Saroyan'la ilgili bir podcast dinleyerek işe geldim. Ermeni edebiyatı numuneleri. Bitlis'li bir Ermeni, ailesi California'ya göç eder. Hikayeci olur. Amerikan edebiyatının meşhurlarından William Saroyan.

Podcast'te bir öyküsünü de okudular. İki Ermeni'nin karşılaşmasıyla alakalıydı. Ermenilerin durumu acaba hep böyle mi? Bizim pek de rağbet etmediğimiz toprakları, ki Bitlis'ten bahsediyoruz, bu kadar övmelerinin altındaki mesele *onların* olması mı? Bazen, gitmeselerdi ve mesela amaçlarına ulaşıp bir Ermeni devleti kursalardı, oraların şimdikinden daha iyi durumda olup olamayacağını düşünüyorum. Teorik olarak mümkün ama pratikte değil. Onların da bizim kadar *Türkleşmiş* olduğunu, kendimizden şikayet ettiğimiz konularda bizden çok da farklı olmadıklarını, sürgün edilmiş olmalarının meydana getirdiği toplumsal *post travmatik bozukluk* emaresinden olmak üzere bu topraklara bu kadar kafayı taktıklarını düşünüyorum. Şu an Amerika'da veya Fransa'da yaşayan Ermeniler, tarih başka bir şekilde cereyan etseydi, bulundukları ülkelerdeki kadar hayattan memnun olabilirler miydi? Bir devlet sahibi olmanın sorumluluğu olsaydı sırtlarında, savunmaya para ayırmak zorunda kalsalardı, asker olmak zorunda olsalardı, etraflarının düşmanla çevrili olduğunu düşünselerdi, *her gittikleri yerde gazete çıkaran* bir millet olabilirler miydi?

Tarih başka şekilde cereyan etseydi, tabii, ne ben ben olurdum, ne onlar onlar olurdu; ancak dinlediğim gördüğüm kadarıyla hayatlarının en önemli eksenini soykırım dedikleri olay meydana getiriyor. İnsanların bu halde olanına üzülmekle beraber biraz da acırım. Bir komşumuz vardı, biz tanışmadan belki yirmi sene evvel iki kızını trafik kazasında kaybetmiş. Kadınla ilk konuşmanın içinde bundan bahseder, sonraki konuşmaların hepsinde de bir şekilde kızlarına hala yas tuttuğunu hissederdiniz. Devamlı bir dövünme hali. Genel durumu ve sağlığı çok kötü değildi. Buna rağmen

devamlı bir yanma. Ermenilerin durumu da biraz onu hatırlatıyor bana. İçten içe mütemadiyen yanan millet.

Tabii bunda devlet ve toplum olarak bizim de payımız var. *Hiçbir şey olmamış gibi yapalım* deyince, onlar böyle davranıyor ve *biz öldük bittik tükendik, bizi kestiniz, mahvettiniz* diye başlıyorlar. Kısım doğru, ancak sayıların ve olayların giderek abartıldığını tahmin ediyoruz. Konu tarihten çok mitolojiye yaklaşıyor. Her mit gibi, arkasında tarih olsa da, asıl değerini çarpıcılığından alıyor.

Ermenilerin verdiği 1.5 milyon şeklinde bir sayı var. Türkiye *kaybolanların* en fazla 250-300 bin olduğunu söylüyor. Bu da az değil velakin o zamanki Osmanlı nüfusunu düşününce, eğer öldüğü iddia edilen kadar Ermeni vardı ise, tehcirin *haklı* olduğu sonucu çıkıyor biraz da. Çünkü Rusya lehine isyan edebilecek bu kadar büyük bir topluluk tüm savaşın seyrini değiştirebilirdi. Amerika'nın çok daha ufak Japon nüfusuna İkinci Dünya Savaşı sırasında neler yaptığını biliyoruz.

Bizim yanlışımız, bunların açıkça konuşulmaması ve çözüm olarak susmayı görmek. Maksatta muhtemel tazminatın önüne geçmek de var ama kırk senedir Kıbrıs'ta tazminat meselesini *çözdürmemiş* bir milletin ahfadı olarak yüz yıl önceki olaylardan bu kadar korkmanın manası yok. Mesele bize de hayli tanıdık olan gurur meselesinden ibaret aslında. Yaptın, yapmadım, katilsin, ben katil olmam, o toprak benim, bu toprak benim...

18 Mart 2015